

Forfatter: Blicher, Steen Steensen

Titel: Efterskrift og noter til Johanna Gray og Digte ved Marie Stoklund

Citation: Blicher, Steen Steensen: "Efterskrift og noter til Johanna Gray og Digte ved Marie Stoklund", i Blicher, Steen Steensen: *Udvalgte værker*, Gyldendal, 1982-83, s. 414. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-blich06-shoot-idm140667854078144/facsimile.pdf> (tilgået 22. september 2021)

Anvendt udgave: Udvalgte værker

Efterskrift og noter til Johanna Gray

Blicher som dramatiker

Blicher skrev i alt 8 skuespil, men man har kun kendskab til de fem. Manuskripter til det første, en tragedie „Fostbrødrene“ gik op i luft ved Københavns bombardement. Det var især i årene fra 1816 til 1825 Blicher var optaget af at skrive dramatik, komedie så vel som tragedie. Flere stykker blev indsendt til Det kgl. Teater, men kun ét blev antaget, tragedien *Johanna Gray*, som blev opført i 1825, men henlagt efter kun tre opførelser. Siden forsøgte Blicher sig ikke som dramatiker. Men hans navn stod på Det kgl. Teaters plakat ved skuespillernes aftenunderholdninger ikke mindre end 12 gange. Berømtest er Johanne Luise Heibergs oplæsning af »Hosekræmmeren« i 1834.

Johanna Gray

København 1825. Opført første gang på Det kgl. Teater 11.11.1825

Handlingen foregår i England i 1553. Edward VI (1537-53), Henrik VIII's søn, er blevet konge som 10-årig og er nu som 16-årig døden nær af tuberkulose. I et testamente bestemmer han at Johanna Gray (Jane Grey 1537-54) skal følge ham på tronen for at støtte den protestantiske sag. Hun er datter af Henrik VIII's søster. Herved forbigås Henrik VIII's døtre Marie og Elisabeth. Da Edward dør rejser katolikkerne sig øjeblikkelig under Marie og sejrer. Jane er kun dronning i få dage (9. juli-19. juli 1553). Marie, med tilnavnet den Blodige, er dronning 1553-58. I stykket henrettes Jane kort efter nederlaget, i virkeligheden blev hun først henrettet i 1554.

223 II. 3.: Scenen foregår i et værelse i Tower i London. Edward har netop arrangeret Johannas bryllup med den mand, hun elsker, skønt han selv er meget betaget af hende (af et brev til Ingemann fremgår det, at

Blicher opfatter Edward som kun 14 år gammel). Under selve vielsen er Edward besvimer i kirken og foreløbig bragt til en lænestol. Han sover.

Broadgate: Johannas barndomshjem i Leicestershire

Krands: brudekrans

Cranmer: ærkebisp Thomas Cranmer (1489-1550)

227 Søstre: Marie den Blodige (1516-58) og Elisabeth (1533-1606)

Northumberland: John Dudley, hertug af N. (1502-53), Edwards formynder, Johannas svigerfader

Efterskrift og noter til Blichers digte

Blicher var kendt som oversætter og lyriker længe før han begyndte at skrive noveller. Hans oversættelser af *Ossians Digte I-II* (1807-09) blev meget berømt og hænger i øvrigt nøje sammen med hans egen digtning, de tidligste billeder i digtene af den jydsk hede er ossiansk farvede. Blichers *Digte. Første Deel* udkom 1814, mens *Jyllandsrejse i sex Døgn* (1817) udgjorde *Digte. Anden Deel*. Begge disse samlinger er her repræsenteret, *Jyllandsrejsen*, der er „udført og beskrevet af S. S. Blicher og S. S. Barbeer i Nibe“ – den senere Peer Spillemand – med et udvalg der viser dualismen og samspillet mellem den elegisk-heroiske Blicher og den prosaiske barber.

En række af Blichers digte fra den følgende tid er samlet under overskriften *Lyriske digte*, hovedsagelig fra *Sneeklokken* (1826) og *Samlede Digte I-II* (1835-36). De kredser om digterens rolle og viser med deres fuglesymbolik hen til den digtsamling der med rette blev Blichers mest kendte, *Trækfuglene* (1838). I de følgende år kom Blichers digte i bogform sammen med novellerne indtil den endelige samling ved P. L. Møller, som også omfatter *Digte I-II* (1847).

Efter *Trækfuglene* følger et udvalg af de *folkelige, episke digte*. Allerede 1823 havde Blicher redigeret *Bautastene* og med folkeopdragende sigte brugt flere af sine tidligere digte som „Buhl“ og „Qvistgaard“ fra *Jyllandsrejsen*. De senere fortællende digte som „Morten Borup“ (1829) og det skillingsviscagtige om Søren Kanne (1838) blev i *Digte I* også kaldt „Bautastene“. I denne gruppe er også medtaget nogle af dialekt-digtene. De fleste af dem der forelå i 1842, findes dog i *E Bindstovet*.

Blandede digte omfatter digte skrevet i aktuelle anledninger. Her er videre eksempler på de patriotisk-politiske digte Blicher skrev til sine Himmelbjergmøder omkring 1840, og på de lejlighedsdigte han skrev livet igennem.